

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 26.11.2003
KOM(2003) 734 lopullinen

**KOMMISSION TIEDONANTO
NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Dohan kehitysohjelmaa koskevien neuvottelujen elvyttäminen – EU:n näkökanta

Tiivistelmä

Tiedonannossa arvioidaan WTO:n Dohan kehitysohjelmaa (DDA) koskevien neuvottelujen tilannetta Dohan kokouksen ja Cancunin ministerikokouksen jälkeisen kehityksen valossa. Siinä myös hahmotellaan, kuinka EU parhaiten voisi myötävaikuttaa neuvottelujen aloittamiseen uudelleen. Tiedonanto perustuu komission Cancunin kokouksen jälkeen käynnistämiin neuvotteluihin ja pohdintoihin.

Siinä päätellään, että DDA:n perusta on edelleen pätevä ja että neuvoston aikaisemmissa päätelmissä esitetyt EU:n tavoitteet olisi pidettävä voimassa. Edelleen todetaan, että EU:n olisi tuettava DDA:n pikaista uudelleen käynnistämistä ja että EU:n olisi yhdessä muiden WTO:n jäsenten kanssa osallistuttava rakentavasti tähän tähtääviin pyrkimyksiin. Tiedonannossa ei kuitenkaan ehdoteta uudelleen käynnistämisen onnistumisen varmistamiseksi, että kaikkien WTO:n jäsenten olisi oltava valmiita mukauttamaan tai tarkentamaan lähestymistapojaan muutamilla erityisaloilla.

EU:n osalta ehdotetaan lisäksi, että EU:n olisi oltava valmis tutkimaan vaihtoehtoisia lähestymistapoja neuvoteltaessa Singaporen kokouksen kysymyksistä, jotka koskevat investointeja, kilpailua, kaupan helpottamista ja julkisten hankintojen avoimuutta, mahdollisesti poistamalla ne neuvottelujen ainoasta sitoumuksesta ja tarvittaessa neuvottelemalla niistä monenvälisinä sopimuksina. Samalla kun tiedonannossa pidetään kiinni EU:n keskeisistä tavoitteista, siinä myös ehdotetaan, että lähestymistapaa muutettaisiin hieman, kun on kyse kaupasta ja ympäristöstä ja maantieteellisistä merkinnöistä vastahakoisuuden vähentämiseksi näiden alojen neuvotteluissa.

Maatalouden osalta tiedonannossa vahvistetaan EU:n jatkuva valmius tehdä huomattavia sitoumuksia, edellyttäen että myös EU:n kauppakumppanit ovat valmiit tinkimään tosiasiallisesti neuvottelukannoistaan. Maatalousneuvottelujen yhteydessä ehdotetaan myös erityistä puuvillaa koskevaa aloitetta.

Palvelujen ja muille kuin maatalousmarkkinoille pääsyn osalta tiedonannossa ehdotetaan, että EU:n olisi säilytettävä korkea tavoitetaso ja että muiden valtuuskuntien olisi annettava todellinen panos neuvotteluissa valmiutensa mukaan.

Tiedonannossa ehdotetaan myös, että EU:n olisi pyrittävä kunnianhimoisiin tuloksiin, kun on kyse säännöistä, jotka koskevat polkumyyntiä, tukia ja alueellisia kauppasopimuksia samalla kun monissa kauppaa ja kehitystä koskevissa kysymyksissä EU:n olisi pyrittävä tuloksiin, jotka aidosti tukevat kehitysmaiden integrointia vastapainona toimenpiteille, jotka vain säilyttävät kehityskuilun.

Johdanto

Cancunin kokouksen epäonnistuttua Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenet, erityisesti EU, ovat käyttäneet paljon aikaa epäonnistumisen syiden pohtimiseen. Perusteellisen pohdinnan tuloksena ehdotetaan useita eri syitä. Yksi syy liittyi tietenkin menettelyyn: joiltakin osin Cancunin kokous alkoi oikeilla raiteilla, ja se epäonnistui vasta viime hetkessä. On kuitenkin myös perusteltuja syitä uskoa, että Cancunin kokouksen epäonnistumisen taustalla oli vakavia ongelmia, joita on käsiteltävä, jos Dohan kehitysohjelmaa (DDA) koskevien neuvottelujen halutaan menestyvän. Emme voi jättää huomiotta tai lakaista syrjään esimerkiksi seuraavia seikkoja: G20:n ja G90:n kaltaisten uusien ryhmien ilmestyminen, minkä taustalla on huoli siitä, ettei niiden ensisijaisiin tavoitteisiin kiinnitetä riittävästi huomiota; monien jäsenten vastahakoisuus osallistua yhä pidemmälle menevään kaupan vapauttamiseen tai laajentaa WTO-sääntöjä; sisältöä koskevat erimielisyydet, jotka olivat liian suuret, jotta niitä olisi voitu selvittää käytettävissä olevassa ajassa; Kiinan merkittävä asema (ja pelko Kiinaa kohtaan) ja sen valtavat vientimahdollisuudet; itse WTO:n toimintaan liittyvät järjestelmälliset ongelmat.

Kun otetaan huomioon eri tekijät ja Cancunin kokouksen epäonnistumisen dramaattisuus ja merkityksellisyys, moni on käyttänyt yhtä paljon aikaa myös sen arvioimiseen, miten ja millä ehdoilla DDA-neuvottelut voidaan aloittaa uudelleen. Komissio on kahden viime kuukauden aikana pohtinut ja neuvotellut jäsenvaltioiden kanssa EY:n perustamissopimuksen 133 artiklassa tarkoitetussa komiteassa ja muualla sekä Euroopan parlamentin, kansalaisyhteiskunnan eri edustajien (kansalaisjärjestöjen, yritysten ja ammattijärjestöjen edustajien) ja kolmansien maiden kumppaneiden kanssa ymmärtääkseen paremmin eri näkemyksiä ja muodostaakseen käsityksen siitä, mitä on tehtävä, jotta Dohassa käynnistetty prosessi edistyy jälleen. Tätä arviointia laatiessaan komissio on esittänyt lukuisia yleisiä kysymyksiä seuraavista aiheista: mahdollisuus laatia uudet säännöt WTO:n puitteissa; ”sääntöjen laadinnan” ja ”markkinoille pääsyä” koskevien neuvottelujen välinen suhde; missä määrin tulevaisuudessa pitäisi korostaa enemmän kahdenvälisiä ja alueellisia kauppaneuvotteluja; parhaat keinot edistää WTO:n ja Dohan ohjelman kehitystavoitteita; tarve parantaa WTO:n toimintaa järjestönä. Jäljempänä selostetaan lyhyesti kutakin kysymystä ja neuvottelujen jälkeen tekemiämme johtopäätöksiä:

- ”Sääntöjen laadinnan” ja ”markkinoille pääsyä” koskevien neuvottelujen välisen suhteen osalta komissiolle on selvää, että EU:n tulisi edelleen vaatia, että sääntöjen laadinta on olennainen osa monenvälistä kauppajärjestelmää. Jos suhtaudumme vakavasti ”globalisaation hyödyntämiseen”, emme voi sivuuttaa WTO:ssa tai kansainvälisen politiikan laadinnan muilla aloilla laadittuja sääntöjä. Joka tapauksessa nykyiset säännöt esimerkiksi maatalouden tai kaupan suojelun alalla osoittavat, miten kiinteästi sääntöjen laadinta ja markkinoille pääsy liittyvät toisiinsa WTO:ssa. Uusien sääntöjen laadinta ja markkinoille pääsyn helpottaminen auttavat ylläpitämään maailmanlaajuista talouskasvua ja vähentämään köyhyyttä. Lisäksi autetaan kehitysmaita yhdentymään paremmin maailmantalouteen.
- Monenvälisten ja kahdenvälisten/alueellisten neuvottelujen välistä suhdetta koskevan kysymyksen osalta neuvottelujemme tulokset ovat erittäin selkeät: monenvälisten neuvottelujen olisi säilyttävä Euroopan unionin ensisijaisena tavoitteena. Tämä saa laajaa kannatusta eri puolilla komission toimintaympäristöä – jäsenvaltioissa, parlamentissa, yrityksissä, ammattijärjestöissä ja kansalaisyhteiskunnassa.

- Kehitystä koskevan kysymyksen osalta paljon on tehty ennen Dohan kokousta, itse kokouksessa ja sen jälkeen sen varmistamiseksi, että uusi kierros tukee kehitystavoitteita. Useat kehitysmaat, erityisesti G90-ryhmän maat, ovat kuitenkin tähän mennessä suhtautuneet epäillen niille Dohan kehitysohjelmasta koituviin hyötyihin, erityisesti markkinoiden edelleenavaamisesta maatalouden kaltaisilla aloilla. Luonnollisesti on oltu huolestuneita monenvälisen kaupan vapauttamisen jatkamisen vaikutuksesta etuuskohteluun oikeuttavaan markkinoille pääsyyn, josta jotkin kehitysmaat ovat nauttivat monilla kehittyneillä, ”pohjoisten” alueiden markkinoilla. Jotkin kehitysmaat ovat ilmoittaneet epäröivänsä, osallistuvatko ne kaupan edelleenvapauttamiseen tai hyväksyvätkö ne tiukemmat monenväliset säännöt.
- Tätä taustaa vasten komissio on pyrkinyt selkeästi määrittämään, minkälaiset tulokset edistävät aidosti kehitystä, toisin sanoen minkälainen ”kehityskierroksen” pitäisi olla ja minkälainen sen ei pitäisi olla. Mielestämme WTO ei ole rakenteellisesti epäoikeudenmukaisen järjestelmä, joka olisi tasapainoitettava uudelleen. Mielestämme WTO ja edelliset kierrokset eivät ole toimineet kehitysmaiden etujen vastaisesti. Kierroksella ei pitäisi myöskään pyrkiä siihen, että kaikilta kehitysmailta poistetaan kaikki vastuumarkkinoiden avaamisen onnistumisesta, johon sisältyy myös paremman etelä—etelä-kaupan tärkeä ulottuvuus. Kehityskierroksella olisi myös huomioitava WTO-sääntöjen ajantasaistamisen tarve (sillä kehitysmaat voivat yhtä lailla kuin muut hyötyä monenvälisen sääntöjen tarjoamasta turvallisuudesta). Kierroksen tavoitteena ei myöskään pitäisi olla kehitysmaiden vapauttaminen uusista WTO-säännöistä, mikä loisi täsmälleen saman kahden kerroksen WTO:n, jota monet kehitysmaat ovat ilmaisseet pelkäävänsä. Dohan kehitysohjelmalla on sen sijaan edistettävä kehitysmaiden, erityisesti kaikkein köyhimpien, yhdentymistä maailmantalouteen markkinoiden asteittaisen avaamisen ja tiukempien sääntöjen asteittaisen hyväksymisen kautta kehitysmaiden täytöntöönpanovalmiuksien mukaan. Suurin kehityksestä saatava hyöty tulee loppujen lopuksi laajamittaisesta kaupan avaamisesta ja monenvälisen sääntöjen vahvistamisesta. Dohan kehitysohjelmalla on siten varmistettava, että neuvotteluilla yleisesti edistetään täysimääräisesti kehitystä. Näitä väitteitä käsitellään perusteellisemmin jäljempänä.
- WTO:n uudistusta koskevan kysymyksen osalta todettakoon lyhyesti, että komissio on neuvotellut laajasti WTO:n toiminnassa tarvittavista erityisparannuksista. Olemme tulleet siihen tulokseen, että oikea tapa edetä on suhteellisen vaatimaton mutta käyttökelpoinen uudistuspaketti, jossa keskitytään ensinnäkin ministerikokousten valmisteluun ja hallintoon ja muihin tapoihin parantaa WTO-neuvottelujen tehokkuutta ja kattavuutta. Komissio esittää aikanaan järjestelmällisempiä WTO:n uudistukseen liittyviä kysymyksiä WTO:n pääjohtajan perustaman neuvoa-antavan ryhmän kanssa.

Tämän pohdintajakson aikana lokakuussa pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa komissiota kehoitettiin pohtimaan EU:n strategiaa ja tutkimaan keskeisten WTO-toimijoiden kanssa mahdollisuutta edistyä Dohan kehitysohjelmassa. Samanaikaisesti Eurooppa-neuvosto laati pohdintaa koskevat selkeät puitteet: toisaalta EU on edelleen sitoutunut kauppapolitiikkaa koskevaan monenväliseen lähestymistapaan ja toisaalta neuvottelujen uudelleenaloittamisen onnistuminen edellyttää kaikkien WTO:n jäsenten sitoutumista.

Tämän pohdinta- ja neuvotteluprosessin päätteeksi komissio asettaa päättäväisesti yhden peruslähtökohdan: WTO:n on säilyttävä kaupan avaamisen ja kaupan sääntöjen vahvistamisen keskeisenä foorumina, sillä monenvälinen lähestymistapa kaupan kysymyksiin liittyvään avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteisiin perustuvaan yhteistyöhön on edelleen tehokkain ja laillinen keino hallita globalisaatioprosessia ja maiden välisiä kauppasuhteita. Yhdessä ja yhteistyössä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa WTO:lla on edelleen tärkeä tehtävä globalisaation hallinnassa ja monipuolisesti kestävä kehityksen saavuttamisessa. EU:n olisi osaltaan pyrittävä parantamaan edelleen yhdenmukaisuutta WTO:n ja näiden muiden järjestöjen välillä kansainvälisen hallintojärjestelmän yhdenmukaisuuden lisäämiseksi talous-, sosiaali- ja ympäristöaloilla.

Jos näin on, mitä seuraavaksi? On selvää, että ainoastaan muutamat EU-alueet vastustavat monenvälisen kauppakierroksen mitä tahansa muotoa. Päätämme, että ”ei kierrosta” -vaihtoehto on suljettu pois käyttökelttomana, ei-toivottuna ja EU:n perusetujen vastaisena. Pitäisikö meidän päättää, että Dohan kehitysohjelma on lopetettava, jotta voisimme aloittaa alusta uusin valtuuksin ja että meidän olisi pikaisesti suunniteltava uutta WTO:n ministerikokousta uuden kierroksen käynnistämiseksi? Hylkäämme myös tämän vaihtoehdon. Tämä viivyttäisi huomattavasti minkä tahansa kierroksen päättymistä, ja jopa uuden kierroksen *käynnistäminen* seuraavan vuoden aikana voisi olla erittäin ongelmallista.

Lisäksi uskomme, että itse Dohan julistus pysyy voimassa. Cancunin tai sitä edeltävät tapahtumat eivät vaikuta Dohan kierroksen käynnistämisen alustaviin perusteisiin. Neuvottelut tarjoavat yhä monia mahdollisuuksia edistää pitkäaikaista talouskasvua, kauppaa, investointeja ja kestävä kehitystä, ja Dohan kehitysohjelmalla on tärkeä asema pyrkimyksissämme saavuttaa vuosituhaten kehitystavoitteet.

Näin ollen johtopäätöksemme on, että EU:n olisi tuettava Dohan kehitysohjelman pikaista uudelleenaloittamista ja että sen pitäisi yhdessä muiden WTO:n jäsenten kanssa osallistua rakentavasti tähän johtaviin toimiin.

Tulevat neuvottelut eivät kuitenkaan onnistu, jos Cancunin tapahtumista ei oteta opiksi tai jos uskomme, että voimme yksinkertaisesti jatkaa siitä, mihin asiat jäivät 14. syyskuuta, ilman lisäpohdintaa. Kuten Eurooppa-neuvosto korosti, *kaikkien* WTO:n jäsenten on oltava valmiita tarkastelemaan lähestymistapaansa ja palamaan neuvotteluihin rakentavassa hengessä osoittaen uudelleen sitoutumista monenvälisyyteen. EU puolestaan sekä Cancunissa että sitä ennen esitti usein toistuvasti ehdotuksia kaikissa tärkeissä kysymyksissä, joista monet koskevat Euroopan unionin etuja. EU:n olisi edelleen tehtävä näin. Ehdotusten esittäminen neuvotteluissa ei ole tavoite sinänsä, vaan keino helpottaa kompromissia, jossa omat etumme on myös turvattu. Näin ollen myös muiden on tehtävä ehdotuksia oikeassa suhteessa, sillä yleisesti ottaen ehdotusten tekeminen oli ja näyttää yhä olevan vähäistä tai sitä ei tapahdu. Neuvottelut ovat kaksisuuntainen tie.

Komissio on tähänastisissa pohdinnoissaan tullut siihen tulokseen, että EU:n itselleen ennen Seattlen kokousta asettamat perustavoitteet, sellaisina kuin ne on määritelty lokakuussa 1999 annetuissa neuvoston päätelmissä ja käsitelty ja vahvistettu uudelleen myöhemmin annetuissa neuvoston päätelmissä, ovat ajan myötä osoittautuneet hyviksi. Strategiamme näiden tavoitteiden saavuttamiseksi kaipaa kuitenkin hieman korjaamista: tarve uudistaa ja hioa neuvotteluja koskevaa lähestymistapaamme useilla eri aloilla, tarve ottaa huomioon tapa, jolla neuvottelut ovat kehittyneet viime kuukausina tai itse Cancunin kokouksessa, ja tarve ottaa huomioon EU:ssa tapahtuneet kehitykset (erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) onnistunut väliarviointi). Tältä pohjalta meidän olisi edelleen kyettävä vaikuttamaan täysipainoisesti ja rakentavasti neuvottelujen uudelleenavaamiseen.

Tämän tiedonannon loppuosassa yksilöidään Dohan kehitysohjelman eri alojen suhteen, mitä meiltä ja meidän kauppakumppaneiltamme – joiden on myös osoitettava sitoutumisensa neuvotteluprosessiin – vaaditaan. Tiedonannossa otetaan huomioon kaikkien Euroopan unionin alueiden, erityisesti perustamissopimuksen 133 artiklassa tarkoitetun komitean jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin jäsenten kanssa käydyt neuvottelut. Suuntaa-antavia keskusteluja on jo käyty monista eri aiheista. Asiakirjassa ehdotetaan erityisesti aloja, joilla EU voisi edelleen hioa lähestymistapaansa vaikuttaakseen osaltaan työn jatkamiseen.

Maatalous

Maataloutta koskevat neuvottelut aloitettiin Dohassa laajalla ja tasapainoisella foorumilla, ja niissä käsiteltiin kauppaa vääristävien tukien ja vientitukien merkittävää vähentämistä, markkinoille pääsyn helpottamista, kehitysmaiden erityiskohtelua ja muuhun kuin kauppaan liittyviä kysymyksiä osana Dohan kehitysohjelman laajaa pakettiratkaisua.

EU on alusta asti ottanut ennakoivaan roolin neuvotteluissa ja tukenut varauksetta Dohan julistuksen täytäntöönpanoa. Äskettäin hyväksytty YMP:n uudistus ja muiden alojen uudistusehdotukset ovat parhaita todisteita siitä, että EU:lle kauppaa vääristävien tukien vähentämisen ei tarvitse merkitä ulkoisia rajoitteita vaan haluttuja poliittisia suuntaviivoja. Valittu tie vastaa EU:n sisällä EU:n maatalouden kilpailukyvyyn edistämistä koskeviin kotimaisiin haasteisiin ja täyttää samalla tiukimmat ympäristö- ja laatuvaatimukset sekä eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset, joita kansalaisemme asettavat. EU:n ulkopuolella EU voi uudistusprosessin kautta vaikuttaa Dohan neuvotteluihin omaksumalla lähestymistavan, joka perustuu kaupan merkittävään avaamiseen entisestään ja kestäväen kehityksen tukemiseen. YMP:n uudistusprosessissa on siten tavallaan otettu ennakolta huomioon Dohan tavoitteiden saavuttaminen. Nyt on olennaista, että myös muut seuraavat uudistuksen tietä ainakin neuvottelujen tuloksena.

Sen sijaan, että EU pitäytyisi alkuperäisissä neuvotteluehdotuksissaan, se on jo vastannut WTO:n yleisesti esittämään johtajuutta koskevaan pyyntöön osoittamalla uudistuskykynsä. Muiden jäsenten vaatimuksesta EU esitti Yhdysvaltojen kanssa Cancunin ministerikokouksen jälkimmäisessä valmisteluvaiheessa yhteisen ehdotuksen, jossa soviteltiin WTO:n jäsenten vastakkaisia näkemyksiä. Tuossa vaiheessa laadittuja kauppaa vääristävien kansallisten tukien vähentämistä, markkinoille pääsyä ja vientitukia koskevia uusia käsitteitä ei tulisi sivuuttaa, sillä ne tarjoavat perustan neuvottelujen tasapainoiseen ja oikeudenmukaiseen tulokseen. Valitettavasti samaa ei voida sanoa monista muista keskeisistä toimijoista. Niiden velvollisuutena on nyt osoittaa vastaavaa päättäväisyyttä saavuttaa todellista edistystä, joka johtaa neuvottelujen onnistumiseen.

Mikä on meidän asemamme neuvottelujen eri aloilla, ja mitä meidän mielestämme muiden maiden on tehtävä, jotta päästään sopimukseen? Ensinnäkin neuvottelut voivat onnistua ainoastaan, jos niissä noudatetaan Dohan julistusta. Tarkemmin sanottuna:

Kotimaisen tuen osalta kauppaa vääristävää tukea tulisi vähentää merkittävästi raja-arvosta. Käänteisesti tukea, jolla on vähän tai ei lainkaan kauppaan liittyviä vaikutuksia ja jolla edistetään keskeisiä poliittisia tavoitteita, jotka ovat tärkeitä jäsenten täysivaltaisten oikeuksien kannalta, kuten ”green box” -tukia, ei voida rajoittaa tai vähentää. Näkemys, jonka mukaan meidän tai muiden pitäisi vähentää ”vihreään laatikkoon” kuuluvia tukia, ei ole hyväksyttävä. Tämä merkitsisi ulkoisten rajoitteiden asettamista sisäisiin politiikkoihin, joilla ei ole mitään kauppaa vääristävää vaikutusta.

Neuvotteluissa tulisi keskittyä ensisijaisesti kauppaa vääristäviin asioihin, ensinnäkin ”amber box” -tukiin ja vientitukiin. EU:n olisi siksi esitettävä huomattavia leikkauksia ”amber box” -tukeen, joka on tuotantoon tai hintoihin liittyvä eniten kauppaa vääristävä tukimuoto. *De minimis* -rajaa olisi myös alennettava, jotta se muodostaisi aidon poikkeuksen. Lisäksi EU:n olisi tuettava ”blue box” -tukea koskevaa sääntelyä, myös ylärajaa, vaikka tämä tuki vääristää selvästi vähemmän kauppaa, sillä se perustuu kiinteisiin korvauksiin. On kuitenkin huomattava, että EU on tehnyt ehdotuksia tällä alalla, ja ehdottamamme 5 prosentin yläraja maatalouden kokonaistuotannosta pitäisi hyväksyä rajaksi. Muiden on nyt oltava joustavia ja tunnustettava selkeästi eri politiikkojen erilaiset kauppaa vääristävät vaikutukset.

Lisäksi kotimaisen tuen osalta EU hyväksyy sen, että kehitysmaille pitäisi antaa enemmän joustomahdollisuuksia, jotta ne voivat täyttää kehitystarpeensa, mukaan luettuina köyhien maanviljelijöiden tarpeet ja oikeus harjoittaa tervettä maaseutu-, maatalous- ja elintarvik politiikkaa. Vaikka EU on aina tukenut kehitysmaiden erityiskohtelua kotimaisen tuen alalla, se katsoo, että tällaista kohtelua tulisi suunnata erityisesti köyhimpiin, kilpailukyvyltään heikompiin kehitysmaihiin edistyneimpien kehitysmaiden sijasta. Tämä vaikuttaa meistä kaikkein tarkoituksenmukaisimmalta keinolta täyttää Dohan julistuksessa esitetyt kehitystavoitteet.

Markkinoille pääsyn osalta kaupan entistä voimakkaammasta asteittaisesta vapauttamisesta on hyötyä sekä teollisuus- että kehitysmaille. Teollisuusmaiden osuus olisi suurin kaupan vapauttamisessa, mutta tämä ei riitä. Kaupankäynnin kehittyminen kehitysmaissa on myös erittäin tärkeää, sillä elintarvikkeiden kysynnän odotetaan kasvavan ja kaupankäynti ja kaupankäynnistä saatavat hyödyt luultavasti lisääntyvät eniten juuri kehitysmaissa.

Useimmat WTO:n jäsenet ovat erittäin haavoittuvia joillakin aloilla, mikä selittää, miksi Uruguayn kierroksen mallin / Sveitsin mallin yhdistelmää koskeva lähestymistapa on oikea kompromissi tariffien leikkausten osalta (mikä olisi aloitettava tariffien raja-arvoista) ja miksi erityiset suojamekanismit, joiden on tarkoitus täyttää aitoja tarpeita, ovat tärkeitä sekä teollisuus- että kehitysmaille. Tariffikiintiöiden osalta olisi huomioitava, että ne jakautuvat jäsenten kesken erittäin epätasaisesti, mikä kuvaa Uruguayn kierroksen lopussa vallitsevaa tilannetta, ja sen tähden markkinoiden edelleenavaamisen oikea taakanjako voidaan saavuttaa ainoastaan, jos kaikki maat asetetaan samalla viivalle ja kehitysmaat saavat erityiskohtelua. Heikoimmille kehitysmaille myönnettävä etuuskohteluun oikeuttava pääsy sekä terve talouspolitiikka ja tuotantokapasiteetti voivat olla erittäin tärkeitä kehitysmaiden maailmanmarkkinoihin yhdentymisen kannalta. Tämän unohtaminen merkitsee Cancunin kokouksesta opittujen asioiden unohtamista.

Vaikka meidän pitäisi olla valmiita vahvistamaan uudelleen, mitä EU on valmis tekemään, muiden maiden – mukaan luettuina suurimpien ja edistyneimpien kehitysmaiden – pitäisi tarjota etuuskohteluun oikeuttavaa pääsyä markkinoilleen suurimmalle osalle kehitysmaita. Muiden maiden tulisi seurata EU:n ”kaikki paitsi aseet” -aloitetta (Everything but arms, EBA), ja mielestämme OECD-maiden lisäksi G20-ryhmän maiden tulisi esimerkiksi tarjota kauppaetuuksia G90-ryhmän maille. Lopuksi on tärkeää todeta, että EU:n tulisi edelleen vaatia, että EU:n tiettyjen maantieteellisten merkintöjen väärinkäyttö lopetetaan. Jos näin ei tehdä, EU:n ja muiden maiden vientimahdollisuudet heikkenevät, millä voi olla ainoastaan kielteinen vaikutus tämän alan neuvotteluihin.

Vientikilpailun osalta EU:n näkemys on ollut erittäin selkeä, sillä se on pyytänyt, että vientikilpailun kaikkia muotoja on käsiteltävä tiukasti ja yhtäläisesti. EU on esittänyt erittäin merkittäviä tämän alan ehdotuksia, esimerkiksi ehdotus poistaa vientituet kehitysmaiden etujen mukaisilta tuotteilta. Muut jäsenet ovat kuitenkin yrittäneet olla ottamatta huomioon

Dohan julistusta yrittämällä vapauttaa omat vientikilpailuun liittyvät välineensä merkittävilta sitovilta säännöiltä. Sen sijaan, että muut jäsenet yrittävät laatia uudestaan Dohan julistusta, niiden pitäisi reagoida myönteisesti EU-aloitteisiin, myös vientitukia koskevaan tarjoukseen.

Muiden kuin kauppaa koskevien kysymysten osalta EU:n pitäisi edelleen yrittää käsitellä kaikkia maatalouskaupan sääntöihin liittyviä kysymyksiä eikä pelkästään kaupallisia näkökohtia. Ympäristön suojeleminen, eläinten hyvinvointi ja maaseudun kehitys ovat oikeutettuja yhteiskunnallisia päämääriä (vertaa edellä olevaan kohtaan ”kotimainen tuki”). Niiden huomiotta jättäminen, kuten jotkin jäsenet tekevät, voi ainoastaan vähentää julkista tukea kaupan avaamiselle entisestään. Oikea tapa edetä on vastata tavalla, joka ei vääristä kauppaa.

Puuvillan osalta EU:n olisi tuettava WTO:ssa tehtävää tehokasta erityisratkaisua Afrikan maiden ahdinkoon ottaen huomioon neuvostossa viime viikkoina käydyt keskustelut. Osana maatalousneuvotteluja tulisi puuvillaa koskevaan aloitteeseen kuulua kolme osaa: nimenomainen sitoutuminen myöntää vähiten kehittyneiden maiden puuvillatuotteille tulliton ja kiintiötön pääsy markkinoille, minkä EU jo myöntääkin ”Kaikki paitsi aseet” -aloitteella, kauppaa eniten vääristävien kotimaisten tukien huomattavat leikkaukset sekä vientitukien poistaminen määritetyn aikataulun mukaisesti. Komissio on ehdottanut tällaisia muutoksia kotimaiseen tukeen puuvillan yhteisen markkinajärjestelyn uudistamisen yhteydessä ja aikoo sisällyttää puuvillan kehitykselle tärkeisiin tuotteisiin luettelossa, jonka osalta EU:n vientituet poistettaisiin. Tämä aloite, joka integroidaan maatalousneuvotteluihin, voisi saada erityiskohtelun, esimerkiksi erityisen täytäntöönpanoaikataulun.

EU:n ja muiden kumppaneiden, mukaanluettuna asianomaiset kansainväliset järjestöt, olisi jatkettava näitä tukevia oheistoimenpiteitä edistääkseen uudenaikaistamista ja rakennemuutoksia vähiten kehittyneissä puuvillan tuottajamaissa. Komissio tulee pian toteuttamaan neuvoston 18. marraskuuta tekemiä päätelmiä koskevan seurannan ja ehdottamaan konkreettisia suuntaviivoja kehitysmaiden huolenaiheiden ratkaisemiseksi puuvilla-alalla.

Yleisemmin komissio aikoo käyttää näitä ideoita esimerkkeinä siitä, kuinka laajempi hyödykekysymys voitaisiin käsitellä. Komissio on sitoutunut toimittamaan aineistoa hyödykkeitä koskevaa EU:n näkökulmaa varten ja se esittää EU:n toimintasuunnitelman viimeistään tammikuussa 2004. WTO:ssa EU:n olisi tuettava sellaisia hyödykealoitteita, joilla tähdätään tämän kysymyksen profiilin korottamiseen kuten Cancunin konferenssia valmistelemissä asiakirjoissa ehdotettiin.

Rauhanlausekkeen osalta laaja-alaiset maataloutta koskevat neuvottelut, jotka johtavat kaikkien osapuolten hyväksymään sopimukseen, ovat vaarassa, jos jäsenvaltiot turvautuvat oikeudenkäynteihin yrittäessään kumota tuet, jotka on myönnetty maatalous sopimuksen mukaisesti. Tällaisten tukien suojeleminen on jatkettava. Koska voimassa oleva rauhanlauseke ei enää ole voimassa ensi vuonna, jäsenten ja erityisesti vientiin suuntautuvien jäsenten on tehtävä strateginen valinta kahden vaihtoehdoisen reitin välillä, jotka ovat yleisesti ottaen toisensa poissulkevia. Ne joko katsovat, että monenväliset neuvottelut ovat oikea tie edistää oikeudenmukaista ja markkinasuuntautunutta kaupankäyntijärjestelmää, tai ne ovat sitä mieltä, että WTO:n oikeudenkäynnit ovat oikea tapa edetä.

Lopuksi voidaan todeta, että edellä kuvatut näkemykset ilmentävät merkittävää kehitystä, mikä on suurelta osin yhteisen maatalouspolitiikan peräkkäisten uudistusten ansiota. Komissio on käyttänyt näitä neuvotteluissa, mutta toistaiseksi Yhdysvaltoja lukuun ottamatta tuloksetta, kun otetaan huomioon, että muut ovat pitäneet kiinni syvään juurtuneista näkemyksistään. EU:lla pitäisi edelleen olla täysipainoinen ja rakentava asema, ja sen olisi

edelleen annettava myönteisiä viestejä jatkamalla omia maatalousalan uudistuksiaan, joita selostettiin puuvillaa, sokeria, oliiviöljyä ja tupakkaa koskevien uudistusten viimeaikaisissa suuntaviivoissa. Neuvottelujen onnistuminen on kuitenkin mahdollista ainoastaan, jos muut keskeiset toimijat ovat valmiita osoittamaan samanlaista päättäväisyyttä oikeudenmukaisen kompromissin saavuttamiseksi.

Muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsy

Tariffeja ja muihin kuin tariffeihin perustuvia esteitä koskevat neuvottelut muiden kuin maataloustuotteiden kaupassa ovat edelleen EU:n teollisuuden painopistealue, ja meidän perustavoittemme tällä alalla ovat edelleen järkeviä. Tämä on aihe, jossa EU:lla on mahdollisuus merkittäviin kaupankäynnistä saataviin hyötyihin. Cancuniin johtava neuvotteluprosessi ja Cancunissa käydyt neuvottelut olivat pettymys: Cancunin kokouksessa esiin tulleet uudet neuvottelua koskevat yksityiskohdat olisivat voineet johtaa melko vaatimattomaan markkinoiden avaamiseen kaikkialla, ja WTO:n eri jäsenten sitoumusten välinen tasapaino olisi ollut huono. Itse asiassa ehdotetuilta yksityiskohdilta vietiin pohja pois myöntämällä lukuisia poikkeuksia ja vapautuksia, sillä ne olisivat voineet johtaa erittäin alhaiseen sitoutumisen asteeseen, erityisesti joidenkin vaikutusvaltaisten kehitysmaiden osalta, mukaan luettuina pidemmälle edistyneet ja kilpailukykyisemmät kehitysmaat. Vaikka ei ole epäilystäkään siitä, että kehitysmaat hyväksyvät markkinoille pääsyä koskevat sitoumukset, jotka johtavat yleisesti teollisuusmaiden tariffeja vastaaviin tariffeihin, epätasapainon laajuus olisi evännyt merkityksellisen markkinoille pääsyn ei pelkästään meidän vientiyrityksiltämme vaan myös kehitysmaiden vientiyrityksiltä, vaikka vapauttamisen jatkamisen suurimmat hyödyt saadaankin etelä-etelä-markkinoiden avaamisesta.

Näin ollen Cancunissa ehdotettujen kaltaiset yksityiskohtaiset säännöt – joita jäsenet eivät kuitenkaan hyväksyneet – eivät voi muodostaa tasapainoista perustaa edistykselle neuvottelujen jatkuessa. Meillä ja monilla muilla on vaikeuksia siirtyä muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskevien neuvottelujen lopulliseen vaiheeseen, jos ei ole todellisia mahdollisuuksia parantaa merkittävästi vientituotteidemme markkinoille pääsyä vähentämällä sekä sidottuja että sovellettuja tulleja ja muihin kuin tariffeihin perustuvia toimenpiteitä koskevia ankaria sääntöjä. Emme voi myöskään hyväksyä lähestymistapaa, jolla sallitaan teollisuusmaiden suojata tärkeitä aloja vapauttamiselta. Kun otetaan huomioon, että teollisuustuotteet kattavat 70 prosenttia kehitysmaiden kaupasta ja että kehitysmaat asettavat korkeimmat esteet toisilleen, merkittäviä kauppa- ja kehitysetuja saavutetaan ainoastaan, jos kehitysmaiden – erityisesti pidemmälle edistyneiden kehitysmaiden, jotka pystyvät antamaan oman merkityksellisen panoksensa – markkinoita avataan merkittävästi. Useiden heikompien kehitysmaiden esittämiä, etuuksien merkityksen vähenemistä koskevia huolenaiheita voidaan merkittävästi lieventää luomalla kyseisten maiden tuotteille uudet markkinat etelään.

Muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskevien jatkoneuvotteluiden yksityiskohdissa on varmistettava, että ilmaisulla ”muu kuin täysi vastavuoroisuus” ei tarkoiteta, että kehitysmaiden ei tarvitse osallistua vapauttamisprosessiin, vaan sillä kuvataan eri kehitystasolla olevien jäsenten todellista kykyä antaa oma panoksensa. Yleisemmin etuuksien merkityksen vähenemistä koskevan kysymyksen osalta voidaan todeta, että vaikka ei ole olemassa helppoa ratkaisua, kehittyneiden WTO-jäsenten tulisi ainakin seurata joitakin EU:n esimerkkejä, kuten vähiten kehittyneiden maiden vientituotteiden tulli- ja kiintiövapaa pääsy tai ainakin kehitysmaiden tuotteiden markkinoille pääsyn vähimmäistason takaaminen. (Enemmän tästä aiheesta jäljempänä olevassa kohdassa ”kehitysyhteistyökysymykset”).

Tältä pohjalta, kun neuvotteluja jatketaan, Euroopan yhteisön tulisi tehdä selväksi, että neuvotteluryhmälle annetuissa aikaisemmissa ehdotuksissa esitetty lähestymistapa on edelleen voimassa. Sen tulisi vaatia lähestymistapaa, jossa säilytetään Dohan valtuutuksissa asetetut kunnianhimoiset tavoitteet ja jolla varmistetaan, että kaikki jäsenet osallistuvat tähän prosessiin taloudellisen kehitystasonsa ja valmiuksiensa mukaan. Tämä lähestymistapa tulisi ankkuroida yksinkertaiseen, yksittäiseen ei-lineaariseen tariffien vähentämismalliin, jota sovelletaan kaikkiin tariffinimikkeisiin ja joka johtaa muun muassa tariffihuippujen poistamiseen ja huomattaviin parannuksiin tullien sitomisen soveltamisessa. Siinä tulisi mallin tulosten lisäksi huolehtia myös kehitysmaiden etujen mukaisten tuotteiden ja muiden EU:n etujen mukaisten tuotteiden alakohtaisista neuvotteluista. Tämän osalta yhteisön tulisi säilyttää ehdotuksensa neuvotella sovitusta tariffimalleista sekä tekstiilien ja vaatteiden tariffien vähentämisestä edelleen, jotta ne saataisiin vastavuoroisesti mahdollisimman lähelle nollaa. Yksityiskohdissa on myös riittävästi huomioitava yhteisön ja muiden maiden edut arvioitaessa tarkoituksenmukaisia muihin kuin tariffeihin perustuvia esteitä koskevia sääntöjä sekä kaikkien jäsenten Dohassa antama sitoumus neuvotella ympäristötavaroiden markkinoille pääsyä koskevien esteiden vähentämisestä tai poistamisesta. EU:n tavoitteiden pitäisi säilyä muuttumattomina tämän suhteen.

Palvelut

Palveluja koskevat neuvottelut ovat toinen EU:n painopistealue, ja se on selvästi yksi niistä neuvottelualoista, joissa EU voi hyötyä merkittävästi. Palvelut olisi näin ollen säilytettävä EU:n neuvotteluasialistan kärjessä. Palvelujen kaupan avaamisen jatkaminen tarjoaa merkittäviä mahdollisia etuja, ei kuitenkaan pelkästään EU:lle vaan kaikille maille niiden kehitystasosta riippumatta. Tämä avaaminen voi ja sen tulee olla täysin johdonmukainen julkisten palveluiden täysimääräisen ylläpidon ja suojelun kanssa EU:ssa ja muualla. Cancunin kokoukseen mennessä neuvottelujen edistyminen on kuitenkin ollut pettymys. Vain muutamat kehitysmaat ovat osallistuneet pyyntö- ja tarjousvaiheeseen, kun taas kehittyneiden jäsenten tarjoukset eivät ole olleet laadultaan riittäviä ja suurimpien jäsenten joukosta ainoastaan EU on tehnyt asianmukaisen tarjouksen, mukaan luettuna neljännessä toimitusmuodosta (Mode 4).

Näin ollen, kun ja jos neuvottelut jatkuvat, tarvitaan merkittävä muutos, jotta ilmaistaan riittävästi näiden neuvottelujen tärkeys ja varmistetaan Dohan kehitysohjelman yleinen tasapaino. Tämän vuoksi tarvitaan kaikkien WTO:n jäsenten entistä laajempaa sitoutumista, ja ne jäsenet, jotka eivät ole vielä näin tehneet, antavat asianmukaiset tarjoukset ja jo annettuja tarjouksia parannetaan huomattavasti. Palveluja koskevissa neuvotteluissa olisi myös pyrittävä voimakkaammin täyttämään Dohassa annettuja valtuuksia ja neuvoteltava ympäristöpalvelujen markkinoille pääsyä koskevien esteiden vähentämisestä tai poistamisesta.

Kehitysmaiden on osallistuttava täysimääräisesti näihin toimiin, erityisesti edistämällä etelä-etelä-kaupan mahdollisuuksia ja avaamalla lisää niitä palvelualoja, jotka muodostavat taloudellisen kehityksen ja kasvun keskeisen infrastruktuurin. Kehitysmaat voivat saada aikaan kestävästä kehityksestä ainoastaan osallistumalla neuvotteluihin eikä jäämällä niiden ulkopuolelle. Kehitysyhteistyöllä voi olla tässä merkittävä asema: sen avulla voidaan sekä määrittää kehitysmaiden vientietuja että auttaa niitä valmiuksien parantamisen kautta laatimaan asianmukaiset sääntelyrakenteet, jotka ovat tärkeitä monilla palvelualoilla terveen sääntelykehityksen varmistamiseksi kaupan avaamista varten. EU tulee luonnollisesti jatkamaan myötävaikutustaan tämän saavuttamiseksi. Uusi kimmoke tarvitaan myös neuvotteluissa palvelualan sääntöjen muodostamisesta sekä EU:lle että kehitysmaille tärkeillä aloilla.

Singaporen kysymykset

Teollisuusmaille ja kehitysmailla on erittäin tärkeää luoda optimaaliset edellytykset rajatylittävälle kaupalle (kaupankäynnin helpottaminen), rohkaista tuottaviin ulkomaisiin suoriin sijoituksiin, edistää oikeudenmukaista kilpailua ja parhaiden tavaroiden ja palvelujen hankintaa kansalaisille kohtuullisin hinnoin. WTO:n jäsenten keskuudessa on yhä suuria erimielisyyksiä siitä, onko neljälle mainitulle aiheelle tarkoituksenmukaista laatia sääntöjä monenvälisellä tasolla WTO:ssa ja Cancunin kokouksesta lähtien Dohan kehitysohjelman pakettiratkaisussa.

EU ei näe mitään syytä hylätä pitkäaikaista perustavoitetta laatia säännöt näille neljälle alalle, jotka ovat maailmantalouden tärkeimpiä eteenpäin vieviä voimia. Meidän ei pitäisi myöskään periaatteessa luopua siitä, että WTO on foorumi, jossa laaditaan sääntöjä. Näin ollen kysymys kuuluu nyt, miten WTO:n jäsenet voivat rakentaa kaupankäynnin yhteisen perustan näiden kysymysten osalta WTO:ssa.

Jotkut ovat väittäneet, että kaikki neljä kysymystä tulisi poistaa Dohan kehitysohjelmasta, minkä tarkoituksena on ”puhdistaa ilmaa”. Jos EU hyväksyisi tämän, se veisi meidät ajassa taaksepäin monta vuotta näitä aloja koskevien kansainvälisten sääntöjen laatimisen osalta. Toiset ovat väittäneet, että WTO:n jäsenten tulisi tyytyä pelkästään kaupankäynnin helpottamista koskeviin neuvotteluihin – aiheeseen, jossa ei esiinny merkittävää vastustusta –, ja luopua kaikista muista kysymyksistä. Vaikka tämä arvio kaupankäynnin helpottamisesta voikin pitää paikkansa, muiden osalta meidän on hylättävä tällainen jyrkkä muutos Dohan ohjelmaan, sillä sitä ei voida hyväksyä.

Pyrkiessään luomaan käytännön perustan Singaporen kysymysten käsittelemiselle WTO:ssa EU:n olisi lähdettävä siitä lähtökohdasta, että pakettiratkaisussa käsitellään neljää Singaporen kysymystä. Jos pakettiratkaisussa ei kuitenkaan päästä yksimielisyyteen yksityiskohdista, mikä näyttää todennäköiseltä, WTO:n on löydettävä keino ratkaista nämä asiat muutoin. EU:n tulisi näin ollen tutkia avoimin mielin sitä mahdollisuutta, että joidenkin WTO:n jäsenten toive osallistua Singaporen kysymyksiä koskeviin neuvotteluihin voitaisiin vielä täyttää, ja samalla hyväksyä, että muut eivät osallistu tai että muut jopa nimenomaisesti sulkevat itsensä pois neuvotteluista.

Euroopan yhteisön olisi nyt harkittava kutakin neljää kysymystä tiukasti erillään eikä enää vaatia, että jokaista kysymystä olisi käsiteltävä yhtäläisesti, jos tästä ei päästä yksimielisyyteen. Sen olisi tutkittava sitä mahdollisuutta, että asiasta kiinnostuneet jäsenet neuvottelevat joistakin tai jopa jokaisesta neljästä Singaporen kysymyksestä pakettiratkaisun ulkopuolella ja siinä laajuudessa kuin on tarpeen, jotta asiasta kiinnostuneet jäsenet voivat osallistua neuvotteluihin ja hyväksyä lopulliset ratkaisut vapaaehtoisesti. Tämän johdosta komission on arvioitava, antavatko tällaiset neuvottelut todellista lisäarvoa ottaen huomioon kiinnostuksen asteen ja osallistumishaluisten maiden määrän. Jos kehitysmaat, ja varsinkin niistä heikoimmat, ovat todella huolestuneita tulevien sitoumusten täytäntöönpanosta, yhteisön ja muiden kumppaneiden tulisi edelleen antaa etusija näiden alojen tekniselle tuelle ja kehitysavulle.

Tämän lähestymistavan tutkiminen näyttää olevan meille ainut tapa laatia sääntöjä Singaporen kysymyksistä ja samalla hyväksyä se, että kaikki jäsenet eivät ole valmiita ottamaan tätä askelta nyt eikä lähitulevaisuudessa. Tämä näyttää myös olevan ainut tapa aloittaa neuvottelut näistä kysymyksistä ja samalla poistaa lopullisesti siihen ehdotukseen liittyvä väärä logiikka, jonka mukaan EU:n pitäisi jotenkin ”maksaa” näistä kysymyksistä.

Kauppa ja ympäristö

Kaupan vapauttamisen, kauppasääntöjen laatimisen ja ympäristön suojeluun liittyvän eritasoisen toiminnan välinen suhde näkyy monissa Euroopassa esitetyissä maailmantalouden kehitystä koskevilla huolenaiheilla. Jossain pelätään, että WTO:sta voi tulla ympäristöpolitiikan luomisen este. Toiset Euroopan unionin alueet pelkäävät, että liiallisesta sääntelystä voi ympäristön suojelun yhteydessä tulla tarpeeton, epäsuhteinen ja ehkäpä protektionistinen rasite maailmankaupan harjoittajille, myös kehitysmaiden kauppiaille. Jotkut kauppapolitiikan asiantuntijat väittävät, ettei kaupan ja ympäristön vuorovaikutuksessa ole todellista ongelmaa, ja kuitenkin viime vuosikymmenen aikana tästä vuorovaikutuksesta on tullut keskeinen kauppapolitiikan vastustamisen väline ja maailmanjärjestyksen huolenaihe. Näitä huolenaiheita ei esitetä pelkästään Euroopassa vaan kaikkialla maailmassa, vaikka EU on yksi niistä harvoista, jotka on tulleet siihen tulokseen, että WTO:n olisi selvennettävä näitä monimutkaisia kysymyksiä.

WTO:n jäsenet eivät kiistele ympäristönsuojelun tärkeydestä. Myös siitä ollaan yhtä mieltä, että ympäristönsuojelussa tarvitaan muita kuin protektionistisia ja vähiten kauppaa rajoittavia kansallisia ja kansainvälisiä säännöksiä. WTO:ssa kiistellään kuitenkin siitä, onko tarpeen tehdä jotakin nyt, jotta parannetaan kauppaa ja ympäristöön liittyvien oikeusjärjestelmien ja poliittisten järjestelmien välistä suhdetta ja jotta ne tukevat toisiaan paremmin.

Kauppaan ja ympäristöön liittyvien oikeusjärjestelmien ja poliittisten järjestelmien välistä nykyistä suhdetta kuvaa ilmaus epävakaa tasapaino. WTO:n muutoksenhakuelimen päätökset ovat vuosien mittaan vaikuttaneet tämän tasapainon säilymiseen ainakin tähän asti. On edelleen EU:n edun mukaista ja WTO:lle tärkeää sen pyrkiessä saavuttamaan kestävä kehitystä koskevan tavoitteensa, että Dohassa saatuja valtuuksia käytetään kauppaa ja ympäristöä koskevilla kysymyksissä, jotta tästä tasapainosta tulisi vakaampi ja ennustettavampi. Muu valinta heikentäisi WTO:n legitimitettä ja uskottavuutta, sillä se osoittaisi, ettei WTO luota kauppayhteisön kykyyn käsitellä monialaisia kysymyksiä asianmukaisesti tai ettei WTO ole sitoutunut toteuttamaan Johannesburgin sitoumuksia. Kun nämä valtuudet otetaan huomioon, EU ei voi hyväksyä, että kauppaa ja ympäristöä koskevat neuvottelut poistetaan Dohan kehitysohjelmasta.

Monenvälisten ympäristösopimusten (MEA) ja WTO:n välisen kansainväliseoikeudellisen suhteen osalta EU on esittänyt juridista lähestymistapaa koskevia ajatuksia näiden valtuuksien täyttämiseksi sekä laajempia poliittisia käsitteitä koskevia ajatuksia, joiden jäseniltä saama muodollinen hyväksyntä voisi osaltaan auttaa määrittämään vakaampaa ja toisiaan tukevaa vuorovaikutusta kauppa- ja ympäristöpolitiikan välillä. Hylkäämättä kumpaakaan vaihtoehtoa, kun otetaan huomioon Geneven kokouksen dynamiikka, näyttää siltä, että tällä hetkellä on hyödyllistä keskittyä enemmän poliittisiin periaatteisiin ja tutkia, voivatko nämä luoda perustan edistykselle. Tällaisen yleisen viestin olemme saaneet myös Euroopan kansalaisyhteiskunnalta.

Hallintoperiaatteiden painottaminen voisi myös avata keskustelun tavoista parantaa MEA:n riitojenratkaisumekanismeja muun muassa siten, että asiantuntijat antavat parempia ja selkeämpiä ympäristölausuntoja, mikä on pitkään ollut WTO:n kauppa- ja ympäristökomitean (CTE) asialistalla. Tässä yhteydessä mahdollisiin tutkittaviin vaihtoehtoihin voisi kuulua järjestelmällisempi turvautuminen riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen (DSU) 13 artiklaan (jonka mukaan jokaisella paneelilla on oikeus etsiä tietoa ja teknistä tukea sopivaksi katsomaltaan henkilöltä tai elimeltä). Vuoden 1996 Singaporen ministerikokoukseen annetussa kauppa- ja ympäristökomitean raportissa pidettiin hyödyllisenä, että WTO:n paneeleilla on käytettävänä kaikki tarvittava asiantuntemus

tapauksissa, joihin liittyy kauppaa koskevia ympäristötoimenpiteitä, mukaanluettuna kaupan toimenpiteet monenvälisten ympäristösopimusten mukaisesti. Lisäksi kaupp- ja ympäristökomitean keskeisille MEA-sihteeristöille lähettämät säännölliset kutsut tarkkailemaan neuvotteluja merkitsevät hyödyllistä parannusta WTO:n toimintaan Dohan kokouksen jälkeen. Dohan kehitysohjelman MEA:n tarkkailija-asemaan liittyvät valtuudet, joilla kaupp- ja ympäristökomiteaa kehoitetaan neuvottelemaan kriteereistä tarkkailija-aseman myöntämiseksi MEA:n sihteeristöille, ovat kuitenkin paljon laajempia kuin tämä. Lisäksi tätä koskeva keskustelu CTE:ssä olisi käytävä erillään yleisneuvostossa meneillään olevasta tarkkailija-asemia WTO:ssa koskevasta keskustelusta, joka ei ole edistynyt pitkään aikaan (Arabiliiton asemaan liittyvien poliittisten tekijöiden vuoksi). Dohan kehitysohjelman valtuuksia koskevat ajatuksemme on vielä analysoitava tarkasti Genevessä: tästä lähtien työssä olisi entistä enemmän keskityttävä tähän.

Markkinoille pääsyä koskevien kysymysten osalta ympäristöpalveluihin liittyvä työ edellyttää poliittista sysäystä. Ympäristötavaroiden osalta kauppakumppaneillemme on tehtävä selvemmäksi, että EU odottaa hyväksyttävää tulosta, jossa on otettu huomioon sekä teollisuus- että kehitysmaiden edut. Ei ole epäilystäkään siitä, että EU aloittaa jonkinlaisen hyökkäyksen vakiintunutta puhdasoppisuutta vastaan Genevessä tavaroita koskevalla alalla. Myöskään tuontimaita ei voida pyytää uhraamaan itsenäistä päätäntävaltaansa sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä, jotta edistettäisiin tuontia muista maista ympäristöstandardien tai muiden standardien vastaisesti. Näiden kahden äärivaihtoehdon välillä pitäisi kuitenkin olla tilaa parantaa ympäristötavaroiden kaupan ehtoja muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskevissa neuvotteluissa.

Euroopan yhteisö aikoo myös aktiivisesti osallistua keskusteluihin kaupan ja ympäristöön liittyvästä avusta joko kaupp- ja ympäristökomiteassa tai kaupp- ja kehityskomiteassa (CTD), ja sen tavoitteena on edistää WTO:n toimia tällä erityisalalla läheisessä yhteistyössä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Sääntöjen osalta kalastusalan tukia koskeva työ on erittäin tärkeää meidän kaupp- ja ympäristöfilosofiamme kannalta ja monet tunnustavat tämän myös WTO:n ydintoimintalaksi. EU:lla on edelleen oltava johtava asema tällä alalla.

Lopuksi voidaan todeta, että EY:n tulisi edelleen harkita, miten Dohan julistuksen 51 kohdasta saataisiin toimivampi; siinä kaupp- ja kehityskomiteaa ja kaupp- ja ympäristökomiteaa kehoitetaan toimimaan foorumina, joka määrittäisi neuvottelujen kehitys- ja ympäristönäkökohdat ja keskustelisi niistä sen selvittämiseksi, otetaanko ympäristötavoitteet asianmukaisesti huomioon neuvotteluissa ja miten se tapahtuu.

Maantieteelliset merkinnät

Maailmantalous ei ole saanut aikaan saman tuotteen maailmanlaajuisia kysyntää kaikkialla. Päinvastoin erittäin monet tuotteet elintarvikkeista ja juomista käsityöesineisiin muotoillaan siten, että niissä näkyy paikalliset vahvuudet ja että ne täyttävät paikallisten markkinoiden erityistarpeet.

Käsitys, jonka mukaan paikallisen tuotteen merkinnät perustuvat tuotteen alkuperään, on maailmanlaajuisesti hyväksytty liiketoiminnan kehittämisen käyttökelpoiseksi välineeksi. Viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana monet uudet maailmanlaajuiset tuottajat ovat antaneet tälle keskeisen sijan myös viinin tuotannon kehittämisessä. Sille on annettu keskeinen asema myös maaseudun kehittämispolitiikassa monissa maissa; merkittävin viimeaikainen esimerkki on Thaimaa. Niin sanotut maantieteelliset merkinnät (MM) ovat markkinointiväline, arvon

säilyttäjiä ja omistukseen perustuva legitiimi ylpeyden lähde niille, joiden tuotanto perustuu paikallisiin vahvuuksiin. Tähän väittämään yhtyvät laajasti sekä kehitys- että teollisuusmaat.

Kiistanalaisempi käsite on paras maailmanlaajuinen oikeudellinen kehys, jonka puitteissa yritysten on mahdollista kehittää maantieteellisiin merkintöihin perustuvia strategioitaan, mikäli ne sitä haluavat. Mahdollisista mukauttamiskustannuksista on vieläkin vähemmän yksimielisyyttä, sillä paremman oikeudellisen kehyksen luominen aiheuttaa pitkäaikaisten hyötyjen lisäksi lyhytaikaisia mukauttamishaasteita niille, joiden ei ole mahdollista kehittää tiettyjä strategioita tai joiden täytyy mukauttaa luotuja strategioitaan.

Kukaan ei näin ollen voi väittää, että maantieteellisistä merkinnöistä ollaan maailmanlaajuisesti yksimielisiä. Ne tarjoavat kuitenkin maailmanlaajuisia taloudellisia mahdollisuuksia, ja neuvotteluissa, joissa kehitetään edelleen WTO:n nykyisiä puitteita, voidaan mahdollistaa se, että kaikki toimijat voivat tasoittaa kustannuksia ja hyötyjä siten, että kaikki hyötyvät. Tarkasteltavana on kolme keskeistä kysymystä: Voidaanko viinien ja väkevien alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suojelua koskevaa nykyistä järjestelmää, joka on säilynyt aikojen saatossa WTO:n perustamisesta asti, nyt kehittää sopivassa siirtymäajassa siten, että perustetaan maailmanlaajuinen rekisteri kaikille viineille ja väkeville alkoholijuomille? Toinen kysymys kuuluu, voidaanko hyväksi havaittua viinejä ja väkeviä alkoholijuomia koskevaa järjestelmää laajentaa muihin tuotteisiin. Maatalouden yhteydessä kysymys kuuluu, voimmeko käsitellä monenvälisesti tiettyjen sellaisten maantieteellisten merkintöjen poistamista, joita käytetään maissa, joista merkinnät eivät olleet peräisin. Tätä on säännelty TRIPS-sopimuksessa, mutta sitä on toistaiseksi sovellettu kahdenvälisissä eikä monenvälisissä neuvotteluissa.

EU on soveltanut selkeää ja yhtenäistä kaupallista strategiaa tähän ryhmään kuuluviin kysymyksiin. EU:n tätä alaa koskevat tavoitteet eivät kuitenkaan läheskään vastaa monien WTO:n jäsenten halukkuutta hyväksyä merkityksellinen tulos. Koska on selvää, että EU ei voi hyväksyä joidenkin kumppaneiden tekemiä ehdotuksia, joiden mukaan tätä kysymystä käsittelevä osa on poistettava Dohassa hyväksytystä neuvottelu-ohjelmasta joko teollis- ja tekijänoikeuksien (IPR) tai maatalouden yhteydestä, meidän on tehostettava työtämme ja siten vahvistettava kumppaneidemme luottamusta ja saatava ne osoittamaan tarvittavaa joustavuutta. Suostuttelu ja käytäntö ovat välineitä, joita meidän on käytettävä tässä tehtävässä.

EU on jo osoittanut olevansa valmis joustamaan merkittävästi monenvälisen rekisterin luomisen yksityiskohtaisten järjestelyjen osalta. Meidän kantamme on selvä: etsimme sitovaa rekisteriä, jossa on sopivan pituinen huolellisesti määriteltä käynnistysvaihe. Uskomme voivamme kuroa umpeen eron muiden WTO:n jäsenten kanssa, jotka tällä hetkellä rajaavat tavoitteensa ei-sitovaan rekisteriin, jossa on mekanismi sen kehittämiseksi tulevaisuudessa täyteen oikeudelliseen asemaan. Laajentamista koskevien neuvottelujen käynnistäminen on tärkeä EU-tavoite itsessään, mutta se on myös väline luoda laajempaa kiinnostusta WTO:n maantieteellisiä merkintöjä koskevaan menettelyyn. Erityisesti kehitysmaat tunnistavat yhä enemmän maantieteellisiä merkintöjä, joista voi olla niille hyötyä sekä kotimaisilla markkinoilla että vientimarkkinoilla. On tärkeää viestiä näille maille, että EU tukee edelleen neuvotteluja maantieteellisten merkintöjen suojan laajentamisesta, mikä tarjoaa kehitysmaaille konkreettisen mahdollisuuden ajaa omia etujaan tällä alalla, eikä tarkoituksena ole pelkästään suojella EU:n etuja.

Kumppaneillemme ennen Cancunin kokousta toimitettujen maantieteellisten merkintöjen luettelon osalta EU:lle on tärkeää, että tarvittavat lisäykset, jotka on otettava huomioon laajentumisen yhteydessä, tehdään nopeasti ja että näihin neuvotteluihin omaksutaan järkevä

ja maltillinen lähestymistapa. Meidän on kuitenkin tehtävä selväksi, että luettelon laatimisen edistymisen ei korvaa edistystä monenvälisen rekisterin laadinnassa tai tekijän- ja teollisuus oikeuksien suojan laajentamisessa muiden maantieteellisillä merkinnöillä varustettujen tuotteiden osalta ja että meidän on saatava konkreettisia tuloksia näihin kolmeen kysymykseen.

Säännöt, mukaan luettuina alueelliset kauppasopimukset kattavat säännöt

Sääntöjä koskevista neuvotteluista (polkumyynti, tuet ja alueelliset kauppasopimukset) ei keskusteltu Cancunin kokouksessa. Kun Dohan kehitysohjelmaa koskeva työ jatkuu, näissä neuvotteluissa olisi Dohassa annettujen valtuuksien mukaisesti siirryttävä tehokkaampaan vaiheeseen.

Sekä polkumyyntin ja tukien osalta EU osoittaa edelleen taloudellista kiinnostusta tiukempiin sääntöihin, joilla vähennetään protektionististen ja kauppaa vääristävien toimenpiteiden lisääntymistä, jota olemme havainneet viime vuosina. Tämän pitäisi yhä olla lähestymistapamme neuvotteluihin. EU:n tavoitteena on jo kauan ollut kaupan suojelua koskevien sääntöjen tasapainottaminen, minkä tarkoituksena on suojella eurooppalaista teollisuutta epäterveiden käytäntöjen vaikutuksilta ilman, että joudutaan vastaamaan kauppaa vääristäviin toimenpiteisiin toisilla kauppaa vääristävillä toimenpiteillä. Tämän tuloksena EU:n kaupan suojelua koskevassa menettelyssä on aina sovellettu tiukempia perusteita ja siihen on sisältynyt tiukempia määräyksiä kuin muiden WTO:n jäsenten menettelyihin (esimerkiksi ”alhaisemman tullin sääntöä” koskeva menettely). Muiden jäsenten näitä kysymyksiä ja Cancunin kokouksen tuloksia koskevat kannat ainoastaan vahvistavat tarvetta neuvotella näitä sääntöjä koskevista kunnianhimoisista ja kauppaa vapauttavista parannuksista. Tavoitteemme tukien alalla ovat samanlaiset, sillä myös me pyrimme parannettuihin ja avoimempiin sääntöihin, myös kalastuksen alalla. Myös tämän osalta on aika siirtyä tehostettuun työvaiheeseen.

EU:n kokemuksen mukaan alueellisilla kauppasopimuksilla voidaan osaltaan vaikuttaa monenvälisen kauppajärjestelmien toimintaan, mikäli sopimuksissa noudatetaan tiukasti GATT-sopimuksen XXIV artiklassa ja GATS-sopimuksen V artiklassa annettuja ehtoja, Joidenkin jäsenten äskettäinen siirtyminen kohti erittäin puolueellisia, alakohtaisia ”vapaakauppa-alueita” on kuitenkin huolestuttava asia. EU:n kanta on perustunut tarpeeseen selventää näiden sääntöjen epäselvyyksiä ja siten vahvistaa kahdenvälisen ja alueellisen vapauttamisen täydentävyyttä monenvälisellä vapauttamisella. Cancunin kokouksen jälkeen yhä useampi WTO:n jäsen näyttää olevan halukas soveltamaan alueellisia kauppasopimuksia / vapaakauppasopimuksia vaihtoehtona monenväliselle vapauttamiselle. Vieläkin pahempaa on se, että tämä suuntaus ulottuu myös lukuisiin kahdenvälisiin tariffisopimuksiin, joita on tähän mennessä perusteltu oikeuttamislausekkeella, jonka asemaa on tarkasteltava uudelleen sen varmistamiseksi, että sen nojalla tehdyt järjestelyt tuodaan tiukemman monenvälisen valvonnan piiriin ja että ne ovat avoimempia. Tämän takia on yhä välttämättömämpää selventää sovellettavia standardeja ja tiukentaa näiden oletettujen alueellisten kauppasopimusten monenvälistä valvontaa sen varmistamiseksi, että nämä sopimukset ovat aidosti kauppaa vapauttavia ja monenvälisyyttä tukevia eivätkä vääristä markkinoita, rajoita kauppaa muiden jäsenten kanssa tai heikennä suosituimmuuskohteluun (MFN-kohteluun) perustuvaa vapauttamista. EU:n olisi tiukasti hylättävä kaikki pyrkimykset heikentää alueellisia kauppasopimuksia koskevia sääntöjä tai vaadittava, että niihin ei ensinnäkään pitäisi soveltaa monenvälisiä sääntöjä.

Yleisemmin Cancunin kokouksen jälkeen EU on esittänyt kysymyksen, pitäisikö sen nyt asettaa etusijalle kahdenväliset ja alueelliset vapaakauppasopimukset. Monet WTO:n jäsenet

– mukaan luettuina Yhdysvallat ja jotkin Aasian kehitysmaat – ovat ilmoittaneet, että ne pyrkivät vahvistamaan vapaakauppasopimusten suhdeverkkoa rinnan WTO-neuvottelujen kanssa tai mahdollisena vaihtoehtona, jos monenvälisellä tasolla ei tapahdu edistystä. Kysymys kuuluu, pitäisikö EU:n seurata perässä vai haittaisiko politiikkamme perinpohjainen muutos monenvälisyyttä tai vahingoittaisiko se omia etujamme. Teemme sen johtopäätöksen, että nykyisen politiikkamme ja neuvotteluohjelmamme laajat suuntaviivat tulisi säilyttää, ja jotta emme vaarantaisi Dohan kehitysohjelman edistystä, meidän olisi oltava varovaisia, jotta siirrä tasapainoa merkittävästi kohti kahdenvälisyyttä. Samalla tulimme siihen tulokseen, että tämä lähestymistavan jatkuvuus on yhdenmukainen kahdenvälisten ja alueellisten sopimusten verkon mahdollisen laajentamisen kanssa, jos vakuuttavia taloudellisia tai muita perusteita ilmenee. Tämä edellyttää säännöllisiä tarkistuksia.

Kehitysyhteistyökysymykset

Cancunin jälkimainingeissa moni on kysynyt, pystytäänkö Dohan kehitysohjelmassa todella täyttämään kehitystä koskevat lupaukset ja/tai ovatko WTO:n jäsenet todella sitoutuneet DDA:n kehitysyhteistyöulottuvuuteen. Kehitysmaiden yhdentyminen maailmantalouteen on kehityksen välttämätön edellytys. Tämä yhdentyminen on syvempi ja oikeudenmukaisempi, jos se ankkuroidaan monenväliseen kauppajärjestelmään. Tämän saavuttamiseksi Dohan kehitysohjelman mahdollisuudet säilytetään. Tämä prosessi on kuitenkin tähän mennessä ollut kaikkea muuta kuin helppo, ja WTO:n jäsenet, sekä teollisuus- että kehitysmaat, ovat ainakin osittain langenneet siihen ansaan, että ne ovat tarkastelleet DDA:n kehitysyhteistyöulottuvuutta erittäin kapean ”erityis- ja erilliskohtelua” koskevan käsitteen kautta, jota sovellettiin GATT-sopimuksessa ja joka on osoittautunut tehottomaksi vuosien kuluessa. Tätä käsitettä koskeva arvostelu on lisääntynyt teoreettisella tasolla WTO:ssa, mutta se ei ole vielä riittävässä määrin päässyt neuvotteluprosessiin.

Näin ollen, kun neuvotteluja jatketaan, EU:n olisi tehtävä paljon työtä taatakseen aidosti kehitystä tukevat tulokset Dohan työohjelman kaikilla aloilla, mikä on yhdenmukaista sen kanssa, miten aihetta on painotettu aikaisemmissa neuvoston päätelmissä. Tämän tuloksen saavuttamiseksi komissio on yksilöinyt valitut toimintatavat syyskuussa 2002 antamassaan kauppapolitiikkaa ja kehitystä koskevassa tiedonannossa. Nämä toimintatavat, jotka neuvosto hyväksyi myöhemmin, ovat seuraavat: (a) markkinoille pääsy (b) monenväliset säännöt (c) kauppaan liittyvä tuki ja valmiuksien luominen, mukaan luettuna kauppaan liittyvän avun sisällyttäminen köyhyiden vähentämistä koskeviin strategia-asiakirjoihin ja vastaaviin strategioihin. On selvää, että Dohan kehitysohjelman suurimmat kehitysedut tulevat kunnianhimoisesta kaupan vapauttamisesta ja monenvälisten sääntöjen vahvistamisesta. Samanaikaisesti Cancunin kokous on osoittanut, että köyhempien kehitysmaiden valmiuksissa on pysyviä rajoituksia, jotka estävät niitä neuvottelemasta tehokkaasti ja oikea-aikaisesti myös niille erittäin tärkeistä kysymyksistä.

Markkinoille pääsyn osalta on olemassa paljon todisteita, joiden määrä lisääntyy jatkuvasti, kuten tämän tiedonannon edellä olevissa maataloutta, palveluja ja muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskevissa osissa on esitetty, siitä, että kehitysetuja saadaan ainoastaan, jos myös kehitysmaat osallistuvat vapauttamisprosessiin niiden kehitystason mukaan ja ryhtyvät avaamaan markkinoita toisilleen. Taloudellisen kasvun ja yhdentymisen edellytyksenä on osallistuminen.

Yhtä merkityksellisiä ovat myös todisteet siitä, että kehityksestä on eniten hyötyä, jos kehitysmaat asteittain sitoutuvat voimakkaampiin monenvälisiin sääntöihin ja hyötyvät muiden tekemistä vastaavista sitoumuksista sen sijaan, että ne hakevat pysyviä poikkeuksia WTO:n säännöistä. Poikkeusten ja siirtymäaikaisten alkuperäinen tehtävä oli antaa

kehitysmaille aikaa panna täytäntöön sääntöjä, jotka periaatteessa hyödyttäisivät niitä yhtä paljon kuin teollisuusmaita mutta jotka lyhyellä aikavälillä rasittaisivat kohtuuttomasti niiden resursseja. Tämä on unohdettu liian usein: kehitysmaat ovat liian usein turvautuneet poikkeuksiin ja siirtymäaikoihin lykätäkseen loputtomasti uusien velvoitteiden toteuttamista. Teollisuusmaille on liian usein ollut tarkoituksenmukaista myöntää kehitysmaille poikkeuksia ja siirtymäaikoja sen sijaan, että ne olisivat tarkastelleet, ovatko neuvoteltavat säännöt sopivia kaikille jäsenille, vaikkakin eri aikajaksolla.

Jossain määrin “erityis- ja erilliskohtelun” filosofia on vääristynyt siten, että WTO:n kehitysulottuvuus on määritelty siten, että kehitysmaat on vapautettu pysyvästi merkityksellisistä velvoitteista sekä markkinoille pääsyn että sääntöjen osalta. Tämä ajatustapa on ollut erityisen ongelmallinen Dohan kehitysohjelman täytäntöönpanoa ja erityis- ja erilliskohtelua koskevissa keskusteluissa, mikä on erittäin häiritsevää, kun otetaan huomioon sekä täytäntöönpanoa että erityis- ja erilliskohtelua koskevien työohjelmien mahdollisuudet vaikuttaa kehitykseen, jos niitä lähestytään järkevästi ja kriittisesti. Tämä on myös ulottunut maataloutta ja muiden kuin maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskeviin neuvotteluihin.

Dohan kokouksen jälkeen saatu kahden vuoden kokemus osoittaa, että molemmissa kysymyksissä puuttuu selkeä näkemys ja että kysymykset on palautettava vankemmalle pohjalle ja niissä on korostettava enemmän pitkän aikavälin tavoitteita. Jollei selkeää näkemystä palauteta, WTO:n jäsenet ovat edelleen turhautuneita, koska erityis- ja erilliskohtelua ja täytäntöönpanoa koskevassa kysymyksessä ei käytännössä edistytäkään. Tämä merkitsee vähintään kolmea asiaa. Ensinnäkin työohjelmat johtavat järkeviin tuloksiin vain, jos virallisia neuvotteluja käydään. EU oli valmis tukemaan neuvotteluja Cancunin kokouksessa, ja sen pitäisi olla valmis tähän uudelleen käynnistettävissä DDA-neuvotteluissa, joissa on saatu aikaan tyydyttävä kokonaistasapaino ja joissa neuvotteluryhmille annetaan valtuudet käsitellä erityis- ja erilliskohtelua ja täytäntöönpanoa koskevia kysymyksiä.

Toiseksi tulisi keskittyä enemmän löytämään ratkaisuja WTO:n kaikkein haavoittuvimpien jäsenten ongelmiin, toisin sanoen vähiten kehittyneiden maiden, pienten talouksien, sisämaassa sijaitsevien kehitysmaiden ja muiden, jotka ovat erityisen haavoittuvia taloudellisille kriiseille tai joilla on erityisen heikko talous tai infrastruktuuri tai jotka ovat erittäin riippuvaisia etuuskohteluun oikeuttavasta pääsystä ja tulleista saatavista tuloista. Nämä jäsenet tarvitsevat eniten joustavuutta WTO:n sääntöjä sovellettaessa, kehitysapua, jolla korvataan tuotantopuolen heikkouksia, ja toimenpiteitä, joilla parannetaan niiden pääsyä markkinoille. Työtä tulisi ohjata WTO:n sääntöihin kuuluva periaate, jonka mukaan jäsenten kehittyessä ne voivat paremmin tehdä suuria sitoumuksia ja osallistua enemmän monenväliseen järjestelmään. Näitä sitoumuksia ei myöskään pitäisi tarkastella pelkästään teollisuusmaiden kanssa harjoitettavan kaupallisen vaihdon näkökulmasta. Ei ole olemassa mitään syytä, miksi ainakin vahvemmat kehitysmaat eivät voisi laajentaa tullietuuksia koskemaan myös muita kehitysmaita tai laajentaa tulli- ja kiintiövapaata kohtelua koskemaan myös vähiten kehittyneitä maita. G20-ryhmän maita voitaisiin pyytää harkitsemaan, mitä etuuksia ne ovat valmiita soveltamaan G90-ryhmän maihin. Tällainen markkinoillepääsyn helpottaminen yhdessä tuotantopuolen uudistuksia koskevien tukien kanssa lievittää monenvälisen kaupan edelleen vapauttamisen aiheuttamia etuusmarginaalien supistamisen mahdollisia vaikutuksia.

Kolmanneksi mitä tulee kysymykseen, tulisiko kehitysmaille antaa enemmän joustavuutta WTO:n sääntöjen soveltamisessa – mikä on erityis- ja erilliskohtelua koskevan työohjelman ydin –, EU:n pitäisi ainoastaan poikkeustapauksissa tukea pysyvien vapautusten periaatetta tai

poikkeuksia WTO:n perusmääräyksistä ja rajoittaa ne koskemaan vähiten kehittyneitä maita ja järjestön muita vastaavasti heikkoja jäseniä edellyttäen, että tämä auttaa eikä estä kehitystä.

Lopuksi on tärkeää todeta, että ei riitä, että EU ja jäsenvaltiot vakuuttavat uudelleen vahvaa poliittista ja taloudellista sitoutumistaan kauppaan liittyvään tukeen ja valmiuksien kehittämiseen WTO:ssa ja muualla. Tämä on tietenkin välttämätön edellytys, mutta ei suinkaan riittävä. WTO:n teknisen tuen ohjelma on kärsinyt kasvukivuista, WTO:n jäsenten antamien taloudellisten resurssien ja ohjelmaan täytäntöönpanoon liittyvistä WTO:n organisatoristen valmiuksien ja henkilöstöresurssien välisestä epäsuhtadasta sekä WTO:n jäsenten antamista ohjelman strategista suuntaa koskevista epäselvistä poliittisista ohjeista.

On taattava uudelleen teollisuusmaiden taloudellisten sitoumusten jatkuvuus. EU:n olisi kuitenkin painotettava, että WTO:lle järjestönä olisi annettava tarvittavat välineet työn suorittamiseksi alkaen henkilöstöresurssien lisäämisestä ja parantamisesta. WTO:n on kyettävä paremmin tunnistamaan kehitysmaiden tarpeet tällä alalla ja luotettava enemmän WTO:n elinten ja komiteoiden työhön, mukaan luettuna kauppapolitiikan tarkasteluprosessin erityispanokseen, ja otettava huomioon, että eniten tukea tarvitsevat kehitysmaat pystyvät huonoiten ilmaisemaan nämä tarpeet vakuuttavasti. WTO:n johtaman kauppaan liittyvän tuen painopistettä on siirrettävä selvityksistä ja tietoisuuden lisäämisestä ratkaisemaan pikaisesti ongelmia, jotka koskevat neuvottelukyvyn puuttumista ja kyvyttömyyttä osallistua WTO:n työhön. Lisäksi olisi keskityttävä luomaan perusta tulevien WTO-sopimusten täytäntöönpanolle yhdessä muiden monenvälisten toimielinten ja kahdenvälisten avunantajien kanssa.

WTO:n toiminnan parantaminen

Kuten edellä todettiin, vaikka Cancunin ministerikokouksen epäonnistuminen johtui pääasiassa sisältöä koskevista erimielisyyksistä jäsenvaltioiden välillä, merkittävät organisatoriset ja menettelylliset puutteet vaikuttivat myös osaltaan epäonnistumiseen. WTO:n jäsenet ovat alkaneet ymmärtää, että jollei näitä organisatorisia puutteita pian korjata, ne haittaavat vastaisuudessaakin pyrkimyksiä jatkaa, käydä ja päättää neuvotteluja. Omasta puolestaan EU on esittänyt kaikkea muuta kuin retorisen kysymyksen: onko WTO:n toimintaa parannettava? EU:n olisi nyt esitettävä monia parannusehdotuksia erityisesti ministerikokousten valmistelujen ja hallinnon parantamiseksi, minkä tavoitteena on neuvottelujen tehostaminen ja päätöksenteon helpottaminen jatkuvasti kasvavan jäsenmäärän keskuudessa. Tekemällä näin EU on keskittynyt muutoksiin, jotka voidaan toteuttaa nopeasti muuttamatta WTO:n perussääntöjä tai perustamissopimusta ja häiritsemättä millään tavoin sisältöä koskevia neuvotteluja. Pitäisi esimerkiksi voida sopia lyhyellä ajalla ministerikokousten järjestäjän roolin paremmasta määrittelystä, pääjohtajan roolin vahvistamisesta tai tarpeesta nimittää asian edistäjiä ministeritasolle prosessin aikaisemmassa vaiheessa. Vastaavasti on tarpeen parantaa pienempien (ja muualla asuvien) valtuuskuntien kykyä neuvotella tehokkaasti sekä Geneven prosessissa että ministerikokouksissa: tekninen apu on varmasti osa tämän kysymyksen ratkaisua. EU:n olisi esitettävä edellä mainitut ehdotukset WTO:ssa tulevana viikkoina sen varmistamiseksi, että tarvittavat organisaatiota ja menettelyjä koskevat muutokset toteutetaan hyvissä ajoin ja että ne todellakin helpottavat yksimielisyyden saavuttamista eivätkä vaikeuta sitä.

Johtopäätökset

Tässä asiakirjassa pyritään laatimaan komission kahden viime kuukauden aikana käymiä neuvotteluita ja pohdintoja koskevat yleiset johtopäätökset ottaen täysimääräisesti huomioon sekä 133 artiklan mukaisen komitean että Euroopan parlamentin jäsenten ja muiden esittämät

näkemykset. Komissio vastaa myös Eurooppa-neuvoston esittämään pyyntöön, jonka mukaan EU:n olisi harkittava monenvälistä strategiaansa osana pyrkimystä käynnistää uudelleen Dohan kierros. EU on pyrkinyt määrittämään Dohan kehitysohjelman eri aloihin liittyviä toimia, joita meidän ja meidän kauppakumppaniemme on toteutettava. Kumppaniemme on myös osoitettava olevansa sitoutuneita neuvotteluprosessiin. Tässä asiakirjassa yritetään vastata ainakin osittain komission pian Cancunin kokouksen epäonnistumisen jälkeen esittämiin neljään kysymykseen.

Komissio katsoo, että tässä asiakirjassa esitetyt lähestymistavat auttavat EU:ta palauttamaan neuvottelut oikealle tielle ja tällä kertaa vankemmalle perustalle. Tämän on oltava meidän tavoitteemme. Neuvostossa ja Euroopan parlamentissa käytyjen tätä lähestymistapaa koskevien lisäkeskustelujen jälkeen komission tarkoituksena on ottaen huomioon esitetyt näkemykset käyttää tässä asiakirjassa määriteltyä lähestymistapaa perustana yritykselle käynnistää Dohan neuvottelut uudelleen yhteistyössä WTO-kumppaneidemme kanssa.